

-vervolg van blad 1851j-

II Wat de bestemming der kas aangaat. Ulieder medelid, die dit onderzoek heeft geprovoceerd, opperde de twijfel, of *niet* die bestemming zou zijn *tweeledig, eensdeels*, om bij de landschap in 't algemeen tot vrome doeleinden (*pios usus*) te worden gebezigd, *anderdeels*, om te zijner tijd te worden aangewend *tot onderhoud* der kolonie Smilde. Dit lid ontleende dien twijfel aan de constructie van het aangehaalde art. 28, dat, gelezen wordende *zóó* als men nu gewoon is te schrijven, ook zeker alle aanleiding tot deze opvatting van tweeledige bestemming geeft.

Medelid onzer Commissie heeft dat lid ons wijders gewezen op de gronden, die tot bevestiging van dat gevoelen hebben gestrekt, als:

a, dat, aangenomen de kas was *eene Landschapskas* en uit *Landschapspenningen* bijeen gebragt, waarvan eene vrijwillige bijmenging van andere penningen den aard niet veranderen kon, er zeker eene *stellige* bepaling werd gevorderd, om eene bestemming anders dan die voor die Landschap aan te wijzen, hoedanige stellige bepaling hier ontbrak;

b, dat art. 48 van het reglement op het Kloosterveen en de Landschapsvaart spreekt van boeten, die *ten voordeele* van de Landschap voor de kassa *ad pios usus* zullen worden bekeurd;

c, dat de feitelijke aanwending van de gelden der kas alleen ten behoeve der Smilde op zich zelve niet voldoende was om daaruit tot het uitsluitend regt der Smilde te besluiten; eensdeels, zoo als wel van zelve sprak, omdat hier van geene verjaring de rede kon zijn; waar de Smilde niet was in het bezit en zelfs nooit dan op supplek iets uit de kassa heeft genoten, anderdeels omdat het zeer natuurlijk was, dat in de eerste tijden van het bestaan der kas, het weinige beschikbare werd aangewend voor de Smilde, die met name als aanspraak hebbenden in art. 28 was genoemd, en die zeker daaraan groote behoefte had, - terwijl het opvolgen van af 1887-1815 van tijden van verwarring en overheersching zeer wel uit het oog verliezen van de regte bestemming der kas had kunnen ten gevolge hebben, gelijk zelfs blijkt, dat men jaren achtereen de geheele kas schijnt uit het oog verloren gehad te hebben; immers zij was van 1803-1817 zonder dadelijk opzigt of beheer.

d, dat ook de meening van de ingezetenen van de Smilde, als zoude de kas *ad pios usus* uitsluitend voor hen moeten worden aangewend, *zóó als zij die voedden*, door de gewestelijke Autoriteit nimmer is gedeeld; immers dat wel is waar op den reces-landdag van 1787, waarvan van de zijde der Smilde met zooveel ophef is gewaagd, wel door Ridderschap en Eigenerfden is goedgevonden, dat die van Hijkersmilde met Kloosterveen *ééne* diaconie zouden hebben en ook inkomstig daarvoor 3 stuivers van hunnen turf in de kas *ad pios usus* zouden betalen, maar in al hunne verdere voorstellen niet is getreden en de beschikking *ook over deze gelden* wel uitdrukkelijk aan de Landschap gereserveerd; terwijl overigens, zooals reeds gezegd, de Smilde, altijd *verzoekende* heeft geobtaineerd 't geen haar uit de kas is toegestaan;

e, dat het niet inslokken dezer kas door het Staatsdomein, hetgeen mede als argument is bijgebragt, niets anders bewijst, dan welligt, dat men heeft weten te verbergen, 't geen verborgen blijven moest;

f, dat ook Hijkersmilde door hare toetreding geen meerder regt heeft kunnen erlangen dan Kloosterveen bezat, naar den regt, dat niemand meer regt afstaan kan dan hij zelf heeft, evenmin als het contract van afscheiding van een gedeelte van Kloosterveen, aan de stad Assen afgestaan, en waarbij de Stad van alle aanspraak op de kas *ad pios usus* afstand doet, al is dan die overeenkomst bij een Koninklijk besluit geregeld, als altijd blijven de eene overeenkomst tusschen derden, ten opzichte van de Landschap of de Provincie, hier van eenigen invloed kon zijn.

Hoewel Uwe Commissie zeer wel begrijpt, dat hier twijfel kon ontstaan, en tevens moet verklaren, dat, noch in het adres van den heer C.W.E. Kijmmell, noch in het rapport van het Plaatselijk Bestuur van de Smilde, eenige argumenten zijn gebragt, die haar ten lezen ten overtuiging hebben kunnen leiden, zoo is zij echter, op grond van art. 28 der algemeene conditiën, gekomen tot de overtuiging, dat werkelijk deze kas ten behoeve der kolonie Smilde is, gedestineerd geworden, in overeenstemming met hetgeen veelal in veenkoloniën plaats vond, waar men armoede voorzag en de middelen ter wering daarvan en tot onderhoud der kolonie in het algemeen van te voren aanwees.

Uwe Commissie stelt zich voor, dat de stijl van die tijd, minder naauwkeurig dan die van den tegenwoordigen, wel eene dubbelzinnigheid als die hier is opgemerkt, kon veroorzaken; maar dat hetgeen in 1771 is gesteld, niet mag worden getoetst aan het spraakgebruik dat thans heerscht.

Het is als gezegd deze grond alleen, die Uwe Commissie heeft geleid tot hare overtuiging, die zij als resultaat harer overwegingen aan Uwe Vergadering hierbij de eer heeft mede te deelen, dat namelijk de kas *te regt* steeds uitsluitend ten behoeve van de kolonie de Smilde is aangewend geworden, en dat zij vermeent, dat de ter beschikking van de Provinciale Autoriteit, voor zooveel den gelegen tijd, de hoeveelheid van het subsidie en de te subsidiëren personen of corporatiën aangaat, zal moeten blijven bestemd voor de kolonie Smilde, voor zooveel betreft Kloosterveen en Hijkersmilde.